

Ændring i udnyttelsen af efterlønsordningen som følge af øgede pensionsopsparinger

23. maj 2011

Sune Sabiers
sep@dreammodel.dk

1 Indledning

Efterlønsordningen – som den ser ud i dag – påvirkes af modtagernes pensionsopsparinger ad flere veje. Først og fremmest reduceres den udbetalte efterlønsats som følge af pensionsformue, hvis overgangen til efterløn sker før 62 år. Dernæst medfører højere pensionsopsparing en mindre indkomstnedgang ved tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet, og dermed øget incitament til at trække sig tidligt tilbage.

Opbygning af arbejdsmarkedspensionerne og øgede private indbetalinger til pensionsordninger kan derfor have flere effekter på efterlønsordningen. Effekterne kan forventes at påvirke antallet af efterlønsmodtagere både negativt, som følge af reducerede efterlønsatser, og positivt, som følge af øget incitament til tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. Dertil kommer, at de reducerede satser i sig selv vil medføre færre udgifter til efterlønsordningen.

Denne analyse ser på, hvordan udnyttelsen af efterlønsordningen vil være, hvis pensionsformuerne allerede i dag havde et niveau, der svarer til de nuværende niveauer for indbetalinger til pensionsordningerne. Det svarer omtrent til, hvad de samlede pensionsformuer forventes at blive omkring 2030-2040.

De gennemsnitlige pensionsformuer skønnes at stige omkring 55 pct. fra knap. 800.000 kr. til godt 1,2 mio. kr., når der ses bort fra ændringer i befolknings og uddannelsessammensætningen. Desuden forventes fordelingen af arbejdsmarkedspensionerne at skifte markant fra, at hovedparten af befolkningen i efterlønsalderen har ingen eller lille arbejdsmarkedspension til, at pensionerne bliver mere normalt fordelt omkring et toppunkt.

De større pensionsformuer forventes at medføre en væsentligt større pensionsmodregning for dem, der fortsat vil udnytte efterlønsordningen før de fylder 62 år. Det forventes, at den gennemsnitlige pensionsmodregning stiger med 73 pct. fra 14.850 kr. til 25.620 kr. Dette medfører et fald i de gennemsnitlige efterlønsatser på 7,5 pct. fra godt 145.000 kr. til 134.000 kr. De lavere efterlønsatser skønnes, at medføre omkring 7,2 pct. færre vil udnytte efterlønsordningen før de fylder 62 år. De svarer til ca. 1,9 pct. befolkningen i aldersgruppen 60 til 64 år.

De større pensionsformuer og den dermed mindre indkomstnedgang ved tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet medfører modsat, at efterlønsordningen bliver mere attraktiv for personer, der er fyldt 62 år. Desuden forventes de 1,9 pct. af befolkningen, der udskyder overgangen til efterløn, at vælge efterløn efter de fylder 62 år, og ikke længere pensionsmodregnes.

Det forventes, at 25,5 pct. flere vil udnytte efterlønsordningen efter de er fyldt 62 år. Den markante stigning på 25 pct. svarer til ca. 2 pct. af befolkningen i aldersgruppen 60 til 64 år. Stigningen fordeler sig med 1,2 pct.point, som udskyder overgangen til efterløn og

udnytter 3 ud af 5 år på efterløn, og 0,8 pct. point, som fremrykker deres tilbagetrækning som følge af større pensionsopsparing.

Den reducerede udnyttelse af efterlønsordningen blandt personer, der ikke er fyldt 62 år, modsvarer næsten præcist den øgede udnyttelse af efterlønsordningen blandt personer, der er fyldt 62 år. Den samlede udnyttelse af efterlønsordningen skønnes således ikke at ændre sig signifikant. Samlet set vil udgifterne til efterlønsordningen dog falde med 5,1 pct. som følge af lavere satser.

Analysen af effekterne forudsætter først og fremmest en vurdering af pensionsformuerne for personer i efterlønsalderen, når arbejdsmarkedspensionerne har opnået et stabilt niveau, dette beskrives i afsnit 2. Dernæst en analyse af hvilken effekt de øgede pensionsformuer vil have på udnyttelsen af efterlønsordningen, dette beskrives i afsnit 3. Metodevalg er afsluttende beskrevet i afsnit 4.

Yderligere forventes den ændrede uddannelsessammensætning at give forskydninger i efterlønsordningen og i effekterne af pensionsmodregningen frem mod 2040. Forskydningerne i uddannelsessammensætningen er ikke indregnet i denne analyse.

2.1 Udviklingen i pensionsopsparinger

Opbygningen af arbejdsmarkedspensionerne og de øgede private pensionsindbetalinger medfører både generelt højere pensionsformuer for personer i efterlønsalderen, og en helt ændret fordeling af pensionsformuerne indenfor de enkelte grupper.

Beregningerne tager udgangspunkt i hvordan pensionsformuerne ville have været i 2008, hvis pensionssystemet havde været fuldt indfaset. Dermed er effekter af ændret uddannelsessammensætning mv. ikke indregnet i forventningerne. De gennemsnitlige pensionsformuer er således noget lavere end det modellen forventer for et givent år i fremtiden.

	2008	Forventede	Ændring	Inkl.	Inkl.
	----- 1.000 kr.-----	1.000 kr.-----	Pct.	vækst	vækst og inflation
				----- 1.000 kr.-----	
Alle	782	1.212	55,0	2.195	3.694
Mænd	992	1.516	52,9	2.746	4.621
Kvinder	587	932	58,6	1.687	2.839
Privat ansatte mf.	556	1.146	106,3	2.076	3.493
Offentligt ansatte	926	1.254	35,4	2.271	3.822
Træ-Industri-Byg's	387	739	91,0	1.339	2.253
Socialpæd. Landsdæk.	940	1.317	40,2	2.386	4.015
3F	328	803	144,9	1.454	2.447
Offentligt Ansattes	424	920	116,9	1.666	2.804
Danmarks Læreres Fælles	1.687	1.893	12,2	3.429	5.771
Metalarbejdernes	539	1.039	92,7	1.882	3.166
Nær.- og Nyd.mid.arb.'s	398	735	84,8	1.332	2.241
HK/Danmarks	672	1.032	53,5	1.870	3.147
Stats- og Teleansattes	1.750	1.706	-2,5	3.090	5.199
Funk. og Servicefagenes	688	1.104	60,5	1.999	3.365
Ledernes	1.173	1.630	38,9	2.953	4.969
Teknikernes	1.016	1.192	17,3	2.159	3.633
Kristelig	526	895	69,9	1.620	2.727
Danske Sygeplejerskers	1.403	1.283	-8,5	2.324	3.911
Børne- og U.pæd. Landsd.	1.270	1.151	-9,4	2.085	3.509
Frie Lønmodtageres	679	905	33,4	1.640	2.760
Ingeniørernes	2.359	2.710	14,9	4.909	8.261
Magistrenes	2.149	2.082	-3,1	3.771	6.346
Akademikernes	2.547	2.654	4,2	4.807	8.089
Funk. og Tjm.'s Fælles	1.606	1.653	2,9	2.994	5.038
Selvst. Erhv.drivende	1.177	1.444	22,7	2.615	4.400
DANA for selvstændige	1.164	1.394	19,8	2.525	4.249
Øvrige	508	1.294	154,8	2.344	3.944

Anm.: Analysen udelader tjenestemænd, hvilket medfører, at de gennemsnitlige pensionsformuer i 2008 er lavere end det samlede gennemsnit for 2008.

Beregnes de forventede pensionsformuer givet de nuværende indbetalinger til arbejdsgiveradministrerede ordninger, private ordninger og ATP, fås en stigning i formuerne på omkring 55 pct., *jf. tabel 1*. Indregnes yderlige en forventning om 2 pct. vækst, forventes pensionsformuerne omkring 2040, at være knap 3 gange så store, fra i gennemsnit at udgøre knap 900 tusinde kr. til i gennemsnit at udgøre knap 2,2 mio. kr.

Den gennemsnitlige pensionsopsparing for medlemmer af 3F stiger fra godt 328 tusinde kr. til godt 800 tusinde kr. De offentligt ansattes pensionsopsparinger stiger fra godt 420 tusinde kr. til 920 tusinde kr. Modregnes ikke for den forventede vækst og inflation, skønnes medlemmer af 3F at have pensionsformuer nominelt omkring 2,4 mio. kr. frem mod 2040.

Det er 3F og de offentligt ansatte, der forventes få de største procentvise stigninger svarende til mere end en fordobling. Dette skyldes, at disse grupper hører den dem, der senest har haft øgede indbetalinger til arbejdsmarkedspensionsordninger.

Akademikerne forventes generelt at få små stigninger i pensionsopsparinger, hvilket skyldes, at disse grupper relativt tidligt har indbetalt til arbejdsmarkedspensioner, og de derfor allerede nu, har relativt høje pensionsformuer, som i gennemsnit er over 2 mio. kr.

For enkelte andre A-kasser forventes et fald i pensionsformuerne, dette gælder bl.a. magistre, sygeplejersker og børnepædagoger. Dette skyldes primært, at disse grupper allerede i dag har en rimelig pensionsdækning. Dertil kommer den usikkerhed, der er knyttet til beregningen af de forventede pensionsformuer, samt at de indlagte forudsætninger om pensionsafkast mv. kan være mere konservative end det, der rent faktisk er sket frem til 2008. Generelt er der en vis usikkerhed knyttet til beregningerne for særligt de små a-kasser.

I beregningerne af pensionsopsparing antages den nominelle rente at være 5,6 pct. hvoraf 1,75 pct. udgøres af inflation og 2 pct. udgøres af vækst. Satsen og modregningsregler reguleres med satsreguleringen, der ligeledes følger inflation og vækst, dog fratrukket 0,3 pct. For at få sammenlignelighed mellem pensionsopsparingerne og efterlønsreglerne, vises pensionsopsparingerne korrigeret for vækst og inflation, svarende til 2008 niveau.

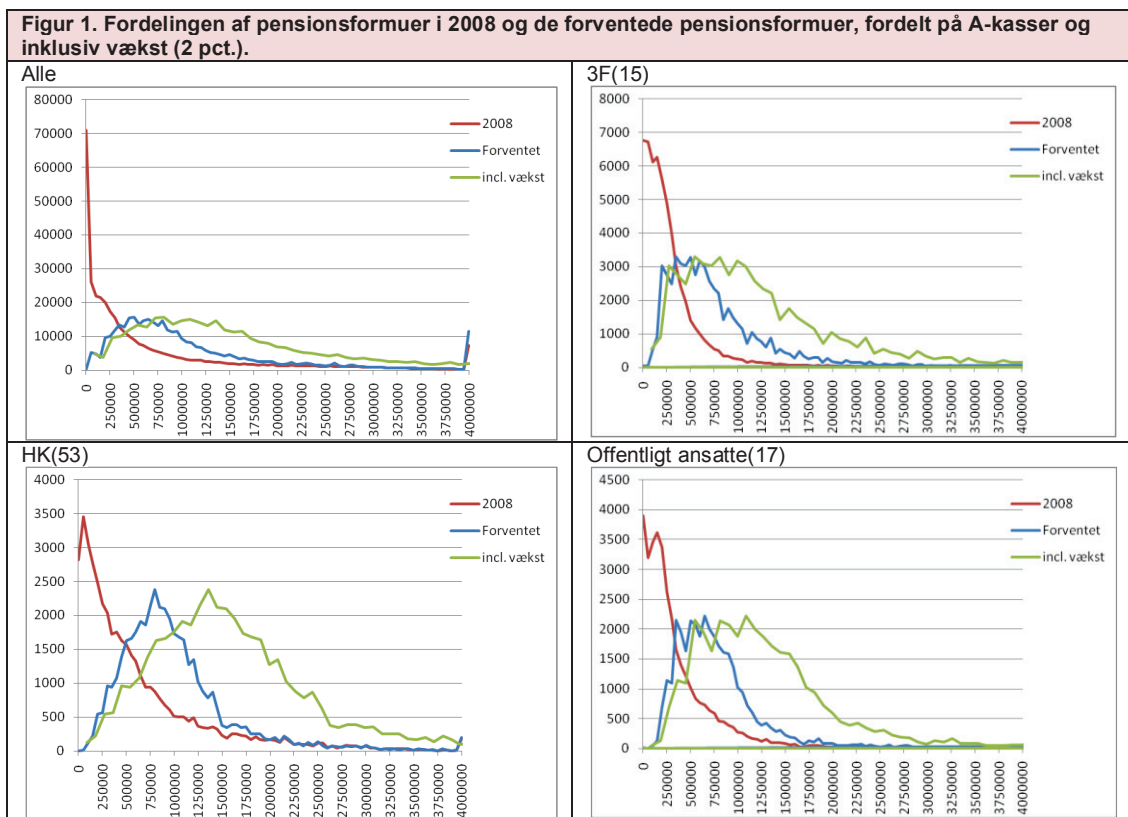
Pensionsformuerne er defineret som de pensionsordninger, der er omfattet af skattefradrag for indbetalinger. Ordninger med løbende udbetalinger, der er baseret på pensionstilsagn, er omregnet til formuer baseret på modregningsreglerne i efterlønsordningen. Et pensionstilsagn multipliceres således med $0,8/0,05 = 16$.

De forventede pensionsformuer afviger noget fra, hvad der skønnes for en typisk person i de givne grupper. Dette skyldes, at mange har perioder uden pensionsindbetalinger eller ansættelser, hvor der ikke indbetales de overenskomstaftalte satser. Dertil kommer, at mange selvstændige indbetaler meget lidt til pensionsordninger. Modsat påvirkes de gennemsnitlige pensionsformuer meget af, at en lille andel har meget høje pensionsopsparinger.

Fordelingen af pensionsformuer indenfor de enkelte grupper forventes ligeledes at ændre sig markant. I 2008 har hovedparten ingen eller en meget lille pensionsformue, dette forventes at ændre sig til at pensionsformuerne fordeler sig mere pænt om et toppunkt, *jf. figur 1*.

De forventede fordelinger af pensionsformuerne er generelt meget venstreskæve, således at toppunkterne i fordelingerne ligger markant under de forventede gennemsnitlige pensionsformuer. For A-kasserne som helhed forventes pensionsformuerne i gennemsnit at ligge omkring 1,2 mio. kr., men det ses på fordelingen af de forventede

pensionsformuer i figur 1, at klart hovedparten forventes at have pensionsformuer under 1 mio. kr.

For de 3 største A-kasser ses generelt de samme tendenser. Dog synes medlemmer af HK's a-kasse, at være mere ensartet fordelt end de 2 øvrige, der er vist i figuren. Stort set alle forventes at få en vis grad af pensionsopsparing. Dette skyldes sandsynligvis, at A-kasse medlemmer generelt har en rimelig fast tilknytning til arbejdsmarkedet, og derfor i høj grad både indbetaler til ATP og har arbejdsmarkedspensioner.

Generelt forventer modellen ikke, at en større andel af medlemmerne af de store A-kasser vil få store pensionsformuer. Både HK og de offentlige har en uændret andel af medlemmerne, der forventes at have pensionsformuer over 2 mio. kr. Derimod forventes en lille stigning blandt 3F'ere. Indregnes den forventede vækst, forventes at store grupper vil få store pensionsformuer relativt til i dag.

2.2 Øget modregning af efterløn

De større pensionsformuer medfører en øget modregning i efterlønsatserne for de, der fortsat vælger at gå på efterløn inden der fylder 62 år. Generelt forventes pensionsmodregningen at stige med 72 pct., *jf. tabel 2*.

Efterlønsatsen modregnes med 60 pct. af 80 pct. af pensionstilsagn, svarende til 48 pct. Der er desuden et bundfradrag på 12.600 kr. i 2008. Den gennemsnitlige pensionsmodregning i efterlønnen forventes at stige fra knap 14.900 kr. til godt 25.600 kr. Set i forhold til efterlønsatsen giver det en reduktion i efterlønnen på 7,5 pct.

I 2008 var den maksimale efterlønsats for den 5-årige efterløn på 166.400 kr. I modellen beregnes en gennemsnitlig efterlønsats på 145.100 kr. hvor der er fratrukket en gennemsnitlig pensionsmodregning på 14.900 kr. Den øvrige difference på godt 6.400 kr. i gennemsnittsatsen skyldes modregning af arbejdsindkomstindkomst, deltidsforsikrede,

samt i en vis grad forskel i opgørelsesmetode. Efterlønsatserne i dette papir er baseret på ugentlige udbetalinger af efterløn, nogle kan således have fået efterløn en del af ugen.

Medlemmerne i de 3 største a-kasser, 3F, HK og de offentlige, forventes ligeledes at få reduceret deres efterlønsatser med godt 7 pct., for dem, der ikke udskyder overgangen til efterløn.

	Pensionsnedslag			Efterlønsats		
	2008	Forventet	Ændring	2008	Forventet	Ændring
	----- Kr. -----	----- Kr. -----	Pct.	----- Kr. -----	----- Kr. -----	Pct.
Alle	14.851	25.616	72,5	145.107	134.157	-7,5
Mænd	17.965	32.061	78,5	146.683	132.058	-10,0
Kvinder	12.948	21.870	68,9	144.143	135.459	-6,0
Privat ansatte mf.	14.953	28.091	87,9	146.121	133.890	-8,4
Offentlig ansatte	14.795	24.319	64,4	144.546	134.278	-7,1
Træ-Industri-Byg's	4.108	12.582	206,3	158.154	133.352	-15,7
Socialpæd. Landsdæk.	29.286	40.863	39,5	138.490	118.367	-14,5
3F	4.404	18.333	316,3	154.678	142.721	-7,7
Offentligt Ansattes	8.858	21.519	142,9	149.855	139.184	-7,1
Danmarks Læreres Fælles	53.550	62.297	16,3	119.203	107.989	-9,4
Metalarbejdernes	10.722	31.783	196,4	153.358	128.769	-16,0
Nær.- og Nyd.mid.arb.'s	5.106	9.382	83,7	157.164	121.548	-22,7
HK/Danmarks	14.512	28.488	96,3	141.779	131.168	-7,5
Stats- og Teleansattes	67.975	65.221	-4,1	108.108	103.834	-4,0
Funk. og Servicefagenes	6.985	15.047	115,4	155.557	127.362	-18,1
Ledernes	21.006	33.638	60,1	142.279	127.648	-10,3
Teknikernes	18.419	25.132	36,4	142.447	128.311	-9,9
Kristelig	7.175	16.390	128,4	146.437	136.394	-6,9
Danske Sygeplejerskers	45.450	40.173	-11,6	121.270	124.864	3,0
Børne- og U.pæd. Landsd.	45.854	38.754	-15,5	124.578	124.972	0,3
Frie Lønmodtageres	10.849	14.991	38,2	144.742	128.284	-11,4
Ingeniørernes	50.237	60.143	19,7	115.358	104.501	-9,4
Magistrenes	56.040	58.875	5,1	117.711	111.533	-5,2
Akademikernes	52.670	57.903	9,9	120.204	111.098	-7,6
Funk. og Tjm.'s Fælles	40.874	40.861	0,0	123.618	121.414	-1,8
Selvst. Erhv.drivende	13.170	19.442	47,6	146.194	140.837	-3,7
DANA for selvstændige	10.465	14.304	36,7	147.668	135.658	-8,1
Øvrige	8.781	20.061	128,5	148.776	143.940	-3,3

Akademikerne, magistrene og ingeniørerne forventes at få relativt store reduktioner i deres efterlønsatser, på trods af, at de generelt forventes at få mindre stigninger i deres pensionsformuer. Dette skyldes, at disse allerede i dag udnytter bundfradraget for pensionsmodregning i høj grad.

For Magistrene forventer modellen både faldende gennemsnitlige pensionsformuer og en øget gennemsnit pensionsmodregning. Dette skyldes dog den markante forskydning af fordelingen af pensionsformuerne inden for gruppen, som også ses for de øvrige a-kasser.

De forventede efterlønsatser, og de forventede pensionsnedslag følges ikke helt ad i modellen. Dette skyldes, der kan være udsving i andelen der forventes at få modregning af andre grunde, som eksempelvis arbejde.

Generelt ville den forventede pensionsmodregning være højere, hvis ikke modellen indregnede en øget udskydelse af overgangen til efterløn.

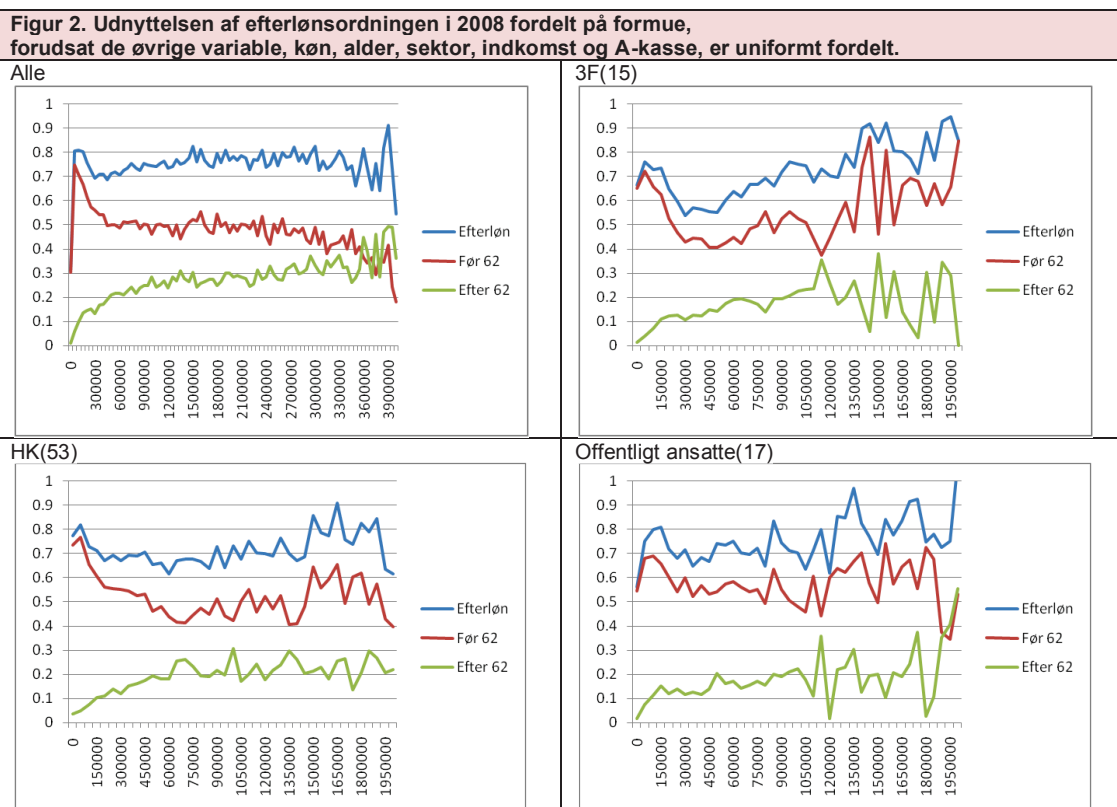
3.1 Sammenhæng mellem pensionsformue og efterløn

Modelleringen af udnyttelsen af efterlønsordningen er lavet med udgangspunkt i sammensætningen af efterlønnere i 2008.

Modellen ser bort fra personer med tjenestemandsmæssigheder, da disse grupper har incitamentstrukturer, der afviger markant fra de øvrige grupper. For at sikre samspillet

med DREAM-modellen er det valgt at tage udgangspunkt i 2008 som basisår i stedet for en given generation.

Blandt efterlønsmodtagerne i 2008 ses en meget klar negativ sammenhæng mellem pensionsopsparing og andelen, der overgik til efterløn inden 62 år, *jf. figur 2*. Men det markante fald er koncentreret i intervallet med pensionsformuer mellem 50.000 og 600.000 kr. I 2008 blev efterlønnen modregnet for personer med pensionsformuer over 252.000 kr. En pensionsformue på 600.000 kr. medførte en pensionsmodregning på godt 10.400 kr. årligt, svarende til en efterlønsats på knap 156.000 kr.

For efterlønsmodtagere i 2008 med pensionsformuer mellem 600.000 kr. og 2,4 mio. kr. ses stort set ingen sammenhæng mellem pensionsformuer og andelen der vælger efterløn inden 62 år.

Sammenhængen mellem pensionsformuer og personer, der vælger at overgå til efterløn efter 62 år er i højere grad jævnt fordelt, dog har denne fordeling også en tendens til at stagnere på midten i intervallet med pensionsformuer fra 1,2 til 2,4 mio. kr.

Samlet set medfører de to effekter en aftagende sandsynlighed for at vælge efterløn, ved lave pensionsformuer, men allerede når pensionsformuerne overstiger 600.000 kr. skifter sandsynligheden for at vælge efterløn til at være stigende.

For de 3 store a-kasser ses samme tendens, dog er datamaterialet mindre stabilt. De 3 store a-kasser afviger dog ved, at nettoeffekten har tendens til at være positiv. Særligt for 3F ses en klar positiv sammenhæng mellem pensionsopsparing og tilgang til efterlønsordningen i intervallet fra 300.000 kr. til 900.000 kr., hvilket er i det interval pensionsformuerne forventes at flytte sig efterhånden som arbejdsmarkedspensions-systemet modnes.

Det markante skift i fordeling af pensionsformuerne, som forventes at ske, medfører at nettoeffekten på udnyttelsen af efterlønsordningen er meget usikker. I dag befinder hovedparten af efterlønsmodtagerne i det initiale toppunkt uden pensionsformue, som ses i figur 2. Når pensionsformuerne skifter mod den nye fordeling, kan der komme et initialt fald i tilgangen til efterlønsordningen, som følge af at færre vælger efterlønsordningen inden de fylder 62 år. Dette forventes så at blive udlignet af den øgede andel, der vælger at udnytte efterlønsordningen efter de er fyldt 62 år.

3.2 Ændret udnyttelse af efterlønsordningen

Modelleringen af efterlønsudnyttelsen fordelt på A-kasser, medfører en stort set uændret udnyttelse af efterlønsordningen. Den uændrede bestand af efterlønnere dækker over en forventning om et fald på godt 7 pct. blandt de personer, der overgår til efterløn inden 62 år. Modsat forventes en stigning på 25 pct. blandt de personer, der overgår til efterløn efter 62 år. Samlet set medfører det en næsten uændret udnyttelse af efterlønsordningen, jf. tabel 3.

	Efterløn før 62 år			Efterløn efter 62 år			Efterløn i alt		
	2008	Forventet	Ændring	2008	Forventet	Ændring	2008	Forventet	Ændring
	----- Procent -----			----- Procent -----			----- Procent -----		
Alle	26,6	24,7	-7,2	7,7	9,7	25,5	34,3	34,4	0,1
Mænd	21,0	18,9	-10,0	8,7	10,7	22,3	29,8	29,6	-0,5
Kvinder	31,8	30,0	-5,6	6,8	8,8	29,2	38,6	38,8	0,5
Privat ansatte mfl.	24,3	21,7	-10,6	11,7	14,4	23,7	35,9	36,2	0,6
Offentlig ansatte	28,1	26,6	-5,4	5,2	6,7	27,9	33,3	33,2	-0,2
Træ-Industri-Byg's	32,6	27,6	-15,3	11,1	14,5	30,5	43,7	42,1	-3,6
Socialpæd. Landsdæk.	28,3	28,7	1,1	9,8	9,6	-2,2	38,1	38,3	0,6
3F	39,9	36,5	-8,6	7,4	10,8	45,3	47,3	47,3	-0,2
Offentligt Ansattes	39,7	41,3	3,8	8,6	11,5	34,3	48,3	52,8	9,2
Danmarks Læreres Fælles	25,7	23,9	-7,1	6,8	7,6	11,0	32,6	31,5	-3,3
Metalarbejdernes	29,6	24,5	-17,3	12,0	15,0	24,9	41,6	39,5	-5,2
Nær.- og Nyd.mid.arb.'s	39,9	38,9	-2,5	9,9	12,5	25,9	49,8	51,5	3,3
HK/Danmarks	37,7	33,5	-11,1	9,9	13,2	33,0	47,7	46,8	-1,9
Stats- og Teleansattes	35,6	36,1	1,3	7,7	6,8	-10,7	43,3	42,9	-0,8
Funk. og Servicefagenes	25,7	21,9	-15,0	12,0	12,6	5,1	37,7	34,5	-8,6
Ledernes	19,4	17,9	-7,9	13,1	14,4	9,5	32,5	32,2	-0,9
Teknikernes	24,5	23,3	-5,1	11,3	11,9	5,2	35,7	35,2	-1,6
Kristelig	33,8	31,5	-6,7	7,5	10,7	42,7	41,3	42,2	2,2
Danske Sygeplejerskers	25,0	26,9	7,7	12,2	12,7	4,1	37,2	39,7	6,5
Børne- og U.pæd. Landsd.	33,6	35,0	4,0	9,3	9,6	2,7	43,0	44,6	3,7
Frie Lønmodtageres	27,6	28,0	1,7	10,7	11,9	10,9	38,2	39,9	4,5
Ingeniørernes	9,5	8,8	-7,7	11,4	12,1	6,1	20,9	20,9	-
Magistrenes	12,1	11,6	-4,3	10,1	10,2	0,5	22,2	21,8	-2,1
Akademikernes	10,5	8,9	-14,7	6,5	6,9	6,7	17,0	15,9	-6,5
Funk. og Tjm.'s Fælles	25,9	25,4	-1,8	12,3	14,0	14,3	38,2	39,4	3,4
Selvst. Erhv.drivende	23,2	22,2	-4,2	6,1	6,8	12,1	29,2	29,0	-0,8
DANA for selvstændige	25,1	22,7	-9,4	5,2	6,1	18,8	30,2	28,9	-4,5
Øvrige	6,6	4,9	-25,6	2,1	2,8	35,9	8,7	7,7	-10,9

Regnes ændringerne i procent af hele befolkningen i aldersgruppen 60 til 64 år, ses et fald på 1,9 pct. fra 26,6 pct. til 24,7 pct. blandt dem, der udnytter efterlønsordningen før de fylder 62 år. Modsat ses en stigning på 2 pct. fra 7,7 til 9,7 pct. blandt dem, der udnytter efterlønsordningen efter de fylder 62 år.

Stigningen på 2 pct. blandt dem, der udnytter efterlønsordningen efter de er fyldt 62 år, kan opdeles. Således kan 1,2 pct. (1,9 pct. * 3/5) henføres til personer, der udskyder overgangen til efterløn som følge af øget pensionsopsparing og 0,8 pct. kan henføres til personer, som fremrykker tilbagetrækningen fra arbejdsmarkedet og dermed er nye efterlønsmodtagere.

For de 3 store a-kasser forventes ikke samme udvikling. For 3F forventes et marginalt fald på 0,2 pct. på trods af, at de 2008 data synes at give en positiv nettoeffekt. Derimod forventes en stigning på godt 9 pct. for de offentlige ansatte. For medlemmer af HK's a-kasse forventes et fald på knap 2 pct.

Generelt ses et fald i udnyttelsen af efterlønsordningen før 62 år for stort set alle a-kasser, mens der samtidigt ses en markant stigning i udnyttelsen af efterlønsordningen efter 62 år. Det skal bemærkes, at de procentvise udnyttelser af efterlønsordningen er regnet i forhold til hele befolkningen i de pågældende aldersgrupper.

Resultaterne er meget påvirket af skønnene for de forventede pensionsformuer. For grupper, der allerede i dag har udbyggede pensionsordninger, er den forventede udvikling usikker og i en vis grad et resultat af, at rente og vækstforudsætninger i modellen kan være skønnet mere forsigtigt end de forrentninger, der rent faktisk har fundet sted frem til 2008. Således giver modellen en højere udnyttelse af efterlønsordningen før 62 år, for både sygeplejersker og børnepædagoger, hvilket skyldes, at modellen for disse grupper forventer et fald i pensionsformuerne.

3.3 Ændrede udgifter til efterlønsordningen

Det forventes, at den gennemsnitlige efterlønsats falder med godt 5 pct., når den øgede pensionsmodregning sammenvægtes med den øgede tendens til at udskyde overgangen til efterløn. Således forventes det, at den gennemsnitlige efterlønsats falder fra godt 148.000 kr. til 140.600 kr. For personer, der overgår til efterløn inden 62 år, forventes den gennemsnitlige efterlønsats at blive omkring 134.000 kr., mens der forventes at blive 157.000 kr. for personer, der udskyder overgangen til 62 år.

Tabel 4. Gennemsnitlige efterlønsatser, fordelt på køn, sektor og A-kasser.	2008		----- Forventet -----		Ændring Alle Pct.
	Alle	Før 62	Efter 62	Alle	
	----- Kr. -----				
Alle	148.123	134.157	157.152	140.640	-5.1
Mænd	151.267	132.058	160.542	142.346	-5.9
Kvinder	145.880	135.459	153.323	139.497	-4.4
Privat ansatte mf.	150.914	133.890	159.630	144.168	-4.5
Offentlig ansatte	146.198	134.278	153.717	138.172	-5.5
Træ-Industri-Byg's	161.301	133.352	167.342	145.047	-10.1
Socialpæd. Landsdæk.	141.593	118.367	146.851	125.521	-11.4
3F	157.007	142.721	164.616	147.726	-5.9
Offentligt Ansattes	151.223	139.184	150.222	141.594	-6.4
Danmarks Læreres Fælles	119.766	107.989	124.953	112.094	-6.4
Metalarbejdernes	156.511	128.769	159.559	140.435	-10.3
Nær.- og Nyd.mid.arb.'s	160.441	121.548	173.317	134.110	-16.4
HK/Danmarks	144.019	131.168	149.578	136.376	-5.3
Stats- og Teleansattes	109.798	103.834	113.364	105.356	-4.0
Funk. og Servicefagenes	160.184	127.362	166.238	141.580	-11.6
Ledernes	150.807	127.648	164.729	144.193	-4.4
Teknikernes	147.899	128.311	160.686	139.273	-5.8
Kristelig	148.586	136.394	156.135	141.405	-4.8
Danske Sygeplejerskers	130.653	124.864	152.141	133.622	2.3
Børne- og U.pæd. Landsd.	125.965	124.972	138.275	127.839	1.5
Frie Lønmodtageres	147.579	128.284	158.776	137.371	-6.9
Ingeniørernes	136.287	104.501	158.383	135.715	-0.4
Magistrenes	132.356	111.533	147.468	128.284	-3.1
Akademikernes	127.923	111.098	143.227	125.181	-2.1
Funk. og Tjm.'s Fælles	132.654	121.414	156.362	133.824	0.9
Selvst. Erhv.drivende	151.536	140.837	172.991	148.363	-2.1
DANA for selvstændige	151.661	135.658	173.235	143.669	-5.3
Øvrige	152.658	143.940	163.405	151.034	-1.1

For medlemmerne af de 3 store a-kasser udgør efterlønsatsen ved overgang til efterløn før 62 mellem 131.000 kr. og 143.000 kr. Kun for 3 a-kasser forventes efterlønsatsen ved overgang til efterløn før 62 år, at blive under 110.000 kr. Det er stats og teleansatte, lærere og ingeniørerne.

Selv om de gennemsnitlige efterlønsatser for de enkelte a-kasser dækker over en større spredning internt blandt medlemmerne af de enkelte a-kasser, indikerer niveauerne dog, at efterlønsordningen ved overgang før 62 år fortsat vil give en rimelig dækning på trods af større pensionsmodregning.

4.1 Metode

Beregningerne af efterlønsudnyttelsen er foretaget i to trin. Først en modellering af individuelle pensionsopsparinger som de forventes at udvikle sig frem mod 2040. Dernæst en modellering af tilbagetrækningsadfærden i 2008 ved forventede pensionsopsparinger.

4.2 Fremtidige pensionsopsparinger

Modelleringen af de fremtidige pensionsopsparinger er lavet ved at matche paneldata sammen til hele livsforløb. Disse sammensatte livsforløb anvendes derefter til at beregne individuelle pensionsopsparinger. I modellen anvendes paneldata for 33 pct. af befolkningen i perioden 2004 til 2007. Data opdeles på køn, uddannelse og alder, hvorefter 2007-data matches med 2004-data, således der i hver kategori laves det bedst mulige match ud fra både lønindkomst, kapitalindkomst og overførsler. Når 2007 er matchet sammen med 2004, kan de enkelte individer "følges" gennem hele livet, idet de i det sidste år er matchet sammen med et nyt individ i det første år.

De sammensatte livsforløb danner grundlag for en modellering af pensionsopsparing. Pensionsopsparingen opdeles i arbejdsgiver administrerede og privat administrerede pensionsopsparinger, samt ATP. Desuden skelnes mellem kapitalpension, ratepension og livrente.

Det antages, at 5 pct. af pensionsindbetalingerne anvendes til administration og 20 pct. anvendes til forsikring. Nominel rente, inflation og vækst antages til henholdsvis 5,6 pct., 1,75 pct., 2 pct. Livrente pensionsopsparingen er modelleret aktuarisk med udgangspunkt i DREAMs befolkningsprognose. Alle ordningerne betaler 15 pct. PAL-skat. Det antages, at pensionsalderen er indekseret til 70 år, og efterlønsalderen er 65 år.

Pensionsindbetalinger antages at være som i perioden 2005 til 2007. Dog er pensionsindbetalingerne for LO-DA området hævet med 11 pct. svarende til en generel forhøjelse af pensionsindbetalingerne fra 10,8 pct. til 12 pct. Der findes ikke en generel definition af LO-DA området i registerdata, derfor er pensionsindbetalingerne forhøjet for de specifikke uddannelser, hvor mere end 10 pct. er medlem af en a-kasse på LO området.

Modellen udelader helt tjenestemænd og personer, der er indvandret. Dette skyldes, at tjenestemandspensionsordningerne ikke er pensionsopsparinger i traditionel forstand. Indvandrere er udeladt, fordi der ikke haves oplysninger om eventuelle pensionsopsparinger og rettigheder fra før indvandringstidspunktet.

4.3 Fremskrivning af tilbagetrækningsadfærden

Fremskrivningen af tilbagetrækningsadfærden gøres ved at vægte registerdata for 2008 således, at fordelingen af pensionsformuer svarer til den forventede fremtidige fordeling. Vægtene laves ved hjælp af antalstabeller både for de matchede paneldata og for registerdata i 2008. Herefter kan de enkelte individer i stikprøven ganges op til at repræsentere flere, eller vægtes ned at repræsentere færre.

De sammensatte livsforløb og registerdata for 2008 er opdelt på 81 pensionsformue kategorier, 101 kategorier for skattepligtig indkomst, 23 a-kasser, alder, køn og en dummyvariabel for om personen er offentlig ansat. Dette giver i alt 4,5 mio. grupper. Grupperne slået sammen således, at hver gruppe repræsenterer mindst 25 personer i stikprøven. Dette er gjort ved hjælp af clustermetoden kd-tree.

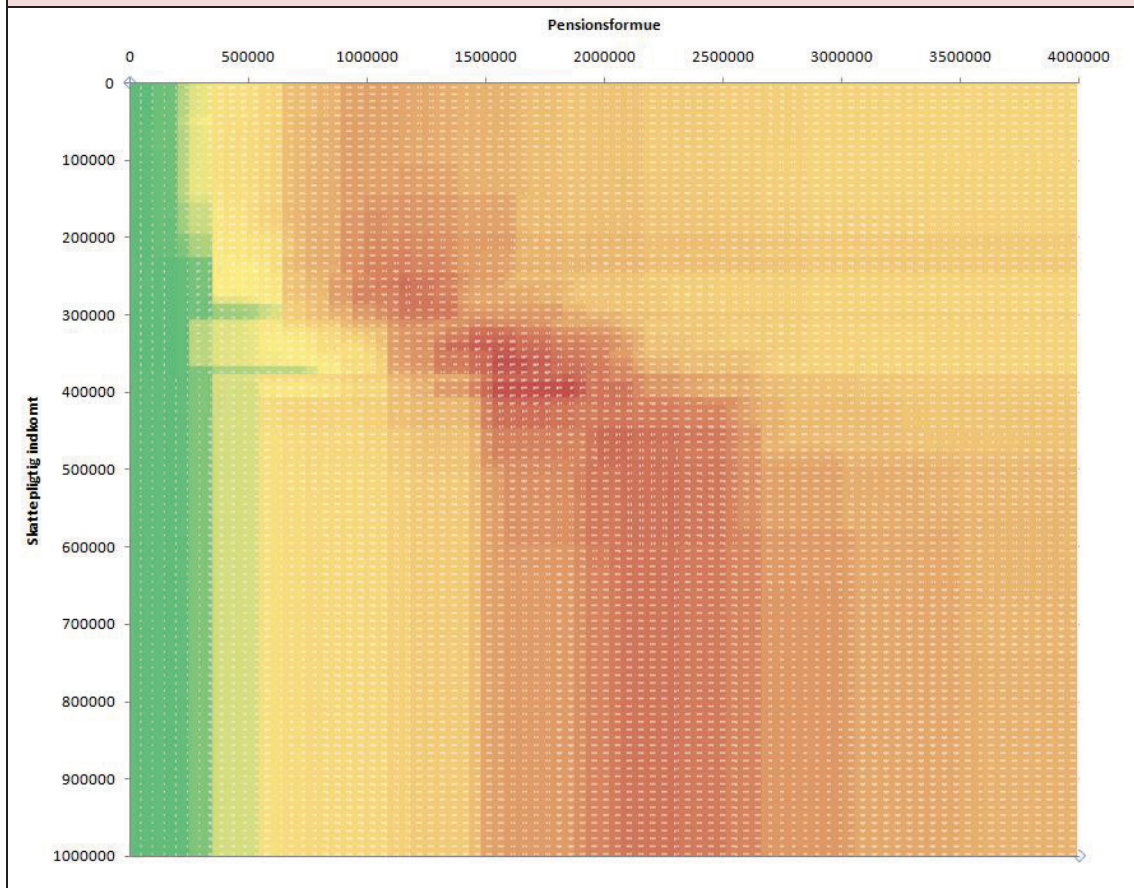
De endelige vægte beregnes ved at dividere de nye antalstabeller med hinanden, således der for hvert individ i stikprøven dannes en vægt ud fra antallet af individer i gruppen

der forventes at være givet de forventede pensionsformuer i forhold til antallet af individer der er i gruppen i stikprøven.

Vægtene fordeler sig mellem 0 og 16, hvor individer uden pensionsformuer i stikprøven typisk tildeles en vægt tæt på 0 og individer i stikprøven med pensionsformuer mellem 1 og 2,5 mio. kr. tildeles vægte op til 16, således at hvert individ forventes at repræsentere 16 gange flere i fremtiden, *jf. figur 3*.

Figur 3. Gennemsnitlige vægte fordelt på pensionsformue og skattepligtig indkomst.

Grøn repræsenterer vægt tæt på 0, gul repræsenterer vægt tæt på 1 og røde nuancer repræsenterer vægt op til 16.

For alle indkomstgrupper forventes et markant fald i andelen med pensionsformuer under 400.000 kr., svarende til området markeret med grønt i figur 3. Intervaller, hvor der derimod forventes en stigende andel, er markeret med rød i figur 3. For personer med indkomster over 500.000 kr. forventes en stigning i andelen med pensionsformuer 1,5 mio. kr. til 3 mio. kr. For personer med indkomster under 250.000 kr. ses en øget andel med pensionsformuer omkring 600.000 kr. til 1,5 mio. kr. I intervallet med indkomster mellem 250.000 kr. og 500.000 kr. ses en glidende bevægelse mod højere pensionsformuer.

Beregningen af vægte er lavet med udgangspunkt i a-kassetilknytning, mens den egentlige beregning af de forventede pensionsopsparinger er lavet med udgangspunkt i en opdeling på uddannelse. Dette udgør principielt et problem, resultaterne afviger dog ikke markant i forhold til, hvis begge hele analysen var lavet med udgangspunkt i uddannelseskategorier. Begge beregninger er desuden opdelt på køn og indkomst.